

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

1 NAMNET PÅ ÄMNET/BLANDNINGEN OCH BOLAGET/FÖRETAGET

1.1 Produktbeteckning

Ämnesnamn: **Terpentin (TOPP)**
CAS-nr: 8006-64-2
EC-nr: 232-350-7
Index-nr: 650-002-00-6
REACH-registreringsnummer: 01-2119502456-45

1.2 Relevanta identifierade användningar av ämnet eller blandningen och användningar som det avråds från

Identifierade användningar: *Tillverkning av terpentin*
Formulering/blandning av bränsle i energiproduktion
Användning som bränsle i energiproduktion
Fraktionering

1.3 Närmare upplysningar om den som tillhandahåller säkerhetsdatablad

Namn: SunPine AB
Adress: Box 76
941 22 Piteå
Sweden
Telefonnummer: 0911-23 28 00
E-post till ansvarig utgivare av säkerhetsdatabladet: sds@sunpine.se

1.4 Telefonnummer för nödsituationer

Nödtelefonnummer i Sverige: 112
Telefonnummer till Giftinformationscentralen: 010-456 67 00
Tillgängliga utanför kontorstid: Ja

2 FARLIGA EGENSKAPER

2.1 Klassificering av ämnet eller blandningen

Klassificering enligt förordning (EG) nr 1272/2008:

Brandfarlig vätska, Kategori 2; H225
Akuttoxiskt, Kategori 4; H302, H312; H332
Hudirriterande, Kategori 2; H315
Ögonirriterande, Kategori 2; H319
Hudsensibiliserande, Kategori 1; H317
Aspirationstoxiskt, Kategori 1; H304

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

Fara för vattenmiljön, Kategori 1; H410

För fulltext för faroklass och faroangivelser, se avsnitt 16.

2.2 Märkningsuppgifter

Märkning enligt förordning (EG) nr 1272/2008:

Faropiktogram:

Signalord: Fara

Faroangivelser:

H225: Mycket brandfarlig vätska och ånga

H302: Skadligt vid förtäring

H304: Kan vara dödligt vid förtäring om det kommer ner i luftvägarna

H312: Skadligt vid hudkontakt

H315: Irriterar huden

H317: Kan orsaka allergisk hudreaktion

H319: Orsakar allvarlig ögonirritation

H332: Skadligt vid inandning

H410: Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter

Skyddsangivelser:

P210: Får inte utsättas för värme/gnistor/öppen låga/heta ytor. – Rökning förbjuden

P261: Undvik att andas in damm/rök/gaser/dimma/ångor/sprej

P273: Undvik utsläpp till miljön

P280: Använd skyddshandskar/skyddskläder/ögonskydd/ansiktsskydd

P403 + P235: Förvaras på väl ventilerad plats. Förvaras svalt

P501: Innehållet/behållaren lämnas till godkänd avfallsmottagare i enlighet med lokala/regionala/nationella/internationella bestämmelser

2.3 Andra faror

Produkten uppfyller inte kriterierna för PBT- och vPvB i enlighet med bilaga XIII i REACH.

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

3 SAMMANSÄTTNING/INFORMATION OM BESTÅNDSDELAR

3.1 Ämnen

Klassificering av ingående komponenter enligt CLP-förordningen (1272/2008/EG):

Farligt ämne	Konc. (w/w %)	CAS/ EC Nr / Index Nr	Koder för faroklass och kategori	Faroangivelser
Terpentin*	100	8006-64-2/ 232-350-7/ 650-002-00-6	Flam. Liq. 2, Acute Tox. 4, Acute Tox. 4, Acute Tox. 4, Skin Irrit. 2, Eye Irrit. 2, Skin Sens. 1, Asp. Tox. 1, Aquatic Chronic 2.	H225, H302, H312, H315, H319, H317, H332, H304, H411

* Anmärkning: Produkten definieras som ett UVCB-ämne¹ och består huvudsakligen av bicykliska terpenklorväten (C₁₀H₁₆) med en liten andel andra terpentener och svavelföreningar.

Se avsnitt 16 för fullständiga lydelse av fraser.

4 ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

4.1 Beskrivning av åtgärder vid första hjälpen

Vid inandning: Flytta den drabbade till en plats med frisk luft och vila i ett läge som underlättar andning. Kontakta läkare om besvär uppstår och kvarstår.

Vid hudkontakt: Avlägsna kontaminerade kläder och skor och kassera dem på säkert sätt. Tvätta det påverkade området med tvål och vatten.

Vid kontakt med ögonen: Skölj varsamt med tempererat vatten i 15 minuter. Håll ögonlocken brett isär. Ta ut eventuella kontaktlinser om det går utan svårigheter. Fortsätt skölja. Uppsök specialistläkare om symptom uppstår och kvarstår.

Vid förtäring: Framkalla INTE kräkning. Skölj munnen noggrant med mycket vatten. Kontakta omedelbart läkare om kräkning eller kraftig hosta skulle uppstå, eller om mer än en obetydlig mängd har svalts.

4.2 De viktigaste symptomen och effekterna, både akuta och fördröjda

Inandning: Vid upphettning kan rök och ångor verka lätt irriterande på övre luftvägarna och lungorna och därigenom orsaka hosta och obehag i halsen.

Hudkontakt: Irriterar huden. Kan ge allergi vid hudkontakt.

Kontakt med ögonen: Orsakar allvarlig ögonirritation.

Förtäring: Kan vara dödligt vid förtäring om det kommer ner i luftvägarna. Förtäring kan orsaka illamående och kräkningar. Kan orsaka irritation i luftvägarna och skador på centrala nervsystemet (CNS).

¹ Ämnen med okänd eller varierande sammansättning, komplexa reaktionsprodukter eller biologiskt material.

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

4.3 Angivande av omedelbar medicinsk behandling och särskild behandling som eventuellt krävs

Behandla symptomatiskt. Vid osäkerhet eller om besvär kvarstår, kontakta läkare. Ge aldrig något via munnen till en medvetslös person.

5 BRANDBEKÄMPNINGSSÅTGÄRDER

5.1 Släckmedel

Lämpliga släckmedel:

Pulver, skum och koldioxid (CO₂).

Olämpliga släckmedel:

Använd ej kraftig vattenstråle då den kan sprida och utvidga branden.

5.2 Särskilda faror som ämnet eller blandningen kan medföra

Produkten är mycket brandfarlig. Vid brand bildas irriterande, giftiga och anstötliga gaser, exempelvis koloxider och svaveloxider.

5.3 Råd till brandbekämpningspersonal

Använd heltäckande skyddskläder samt friskluftsmask vid brandbekämpning. Använd heltäckande skyddskläder.

Övrigt

Avlägsna alla värme- och antändningskällor. Behållare i närheten av brand bör omedelbart flyttas eller kylas med vatten. Se till att vattnet inte kommer i kontakt med eldhärden.

6 ÅTGÄRDER VID OAVSIKTLIGA UTSLÄPP

6.1 Personliga skyddsåtgärder, skyddsutrustning och åtgärder vid nödsituationer

Säkerställ god ventilation. Avlägsna alla värme- och antändningskällor. Undvik kontakt med huden och ögonen. Använd skyddshandskar och annan nödvändig skyddsutrustning.

6.2 Miljöskyddsåtgärder

Förhindra utsläpp till vattendrag, avloppsvatten eller mark. Vid större spill kontakta räddningstjänsten. Lokala myndigheter skall underrättas om betydande spill ej kan begränsas.

6.3 Metoder och material för inneslutning och sanering

Absorbera spillet med lämpligt inert absorptionsmaterial (t.ex. sand, aktiv lera, multisorb). Samlas upp i lämpliga avfallskärl märkta med innehåll. Tvätta spillområdet rent med stora mängder vatten och rengöringsmedel.

6.4 Hänvisning till andra avsnitt

För personlig skyddsutrustning se avsnitt 8 och för avfall se avsnitt 13.

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

7 HANTERING OCH LAGRING

7.1 Skyddsåtgärder för säker hantering

Får inte utsättas för värme, gnistor, öppen eld eller heta ytor. Vidtag åtgärder mot statisk elektricitet. Undvik kontakt med huden och ögonen. Undvik inandning av ångor, dimma, rök. Ta av och tvätta förorenade kläder innan de används igen. Säkerställ god ventilation. Rökning är förbjuden. Sörj för att ögonspolningsmöjligheter och nöddusch finns i nära anslutning till arbetsplatsen.

7.2 Förhållanden för säker lagring, inklusive eventuell oförenlighet

Förvaras väl tillsluten på torr, sval och väl ventilerad plats. Förvara i behållare som är korrekt märkta. Undvik temperaturer över 30°C. Förvaras åtskilt från värme och antändningskällor. Vidtag åtgärder mot statisk elektricitet.

7.3 Specifik slutanvändning

Ej tillgängligt.

8 BEGRÄNSNING AV EXPONERING/PERSONLIGT SKYDD

8.1 Kontrollparametrar

Exponeringsvärden:

Uppskattad nolleffektnivå (DNEL) - Arbetstagare

Exponeringsmönster	Exponeringsväg	Deskriptorer	DNEL	Mest känslig endpoint
Akuta systemiska effekter	Hud	DNEL	1,6 mg/kg/d	Toxicitet vid upprepad dos
	Inhalering	DNEL	11,2 mg/kg/d	Toxicitet vid upprepad dos
Akuta lokala effekter	Hud	Ej kvantifierbar	-	Sensibilisering
	Inhalering	-	-	NA
Långsiktiga systemiska effekter	Hud	DNEL	1,6 mg/kg/d	Toxicitet vid upprepad dos
	Inhalering	DNEL	11,2 mg/m ³	Toxicitet vid upprepad dos
Långsiktiga lokala effekter	Hud	Ej kvantifierbar	-	Sensibilisering
	Inhalering	DNEL	0,77 mg/m ³	Toxicitet vid upprepad dos

Hygieniskt gränsvärde, Sverige

Ämne	Nivågränsvärde		Korttidsvärde		Anm. Källa	År
	mg/m ³	ppm	mg/m ³	ppm		
Terpentin (8006-64-2)	150	25	300	5	H, S, V AFS 2015:7	1990

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

8.2 Begränsning av exponeringen

För mer detaljerad information om begränsning av exponeringen och lämplig personlig skyddsutrustning, se bifogade exponeringsscenario.

Tekniska åtgärder:

Exponeringen skall alltid hållas på så låg nivå som möjligt genom god ventilation (med 1-3 luftombyten per timme). Undvik kontakt med huden och ögonen. Undvik inandning av ångor. Se bifogade exponeringsscenario för detaljerade krav avseende processventilation med punktutslug.

Ögon/ansiktsskydd:

Använd skyddsglasögon vid risk för stänk. Installera station för ögonsköljning vid arbetsplats.

Dermalt skydd/skyddshandskar:

Vid risk för direktkontakt eller stänk ska skyddskläder och skyddshandskar användas. Använd kemikalieresistenta skyddshandskar som överensstämmer med EN 374. Handskmateriäl av nitrilgummi eller polyvinylalkohol (PVA) med en genombrotts-tid på > 4h rekommenderas. Använd skyddande klädsel vid risk för direktkontakt.

Andningsskydd:

Se bifogade exponeringsscenario för detaljerade krav för respektive användningsområde. Vid risk för inandning av ånga, rök och dimma (t.ex. vid sanering, arbete i slutna utrymmen och tankar) ska andningsskydd med effektivitet om minst 90% användas (som uppfyller kraven enligt EN 14387). Gasfilter typ-A (organiska gaser med en kokpunkt över 65°C).

Begränsning av miljöexponering:

Samla upp spill. Förhindra att spill kommer ut i vattendrag eller avlopp och förorenar jord och vegetation.

9 FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPER

9.1 Information om grundläggande fysikaliska och kemiska egenskaper

Utseende form:	Vätska	
Utseende färg:	Ofärgad, bärnstensfärgad, gul	
Lukt:	Svavelföreningar	
Lukttröskel:	Ej tillämplig	
pH-värde:	Ej tillämplig	
Smältpunkt/frys-punkt:	-60 - -50°C	Ej specificerat
Initial kokpunkt och kokpunktsintervall:	154 - 170°C	Ej specificerat
Flampunkt:	Ca 37°C	Ej specificerat
Avdunstningshastighet:	Ej tillämplig	
Brandfarlighet:	Mycket brandfarligt	
Övre/undre brännbarhetsgräns eller explosionsgräns:	Ej tillämplig	
Ångtryck:	2 600 Pa (25°C)	Ej specificerat

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

Ångdensitet:	Ej tillämplig	
Relativ densitet:	864 kg/m ³ (20°C)	Ej specificerat
Löslighet i vatten:	0,351 g/l (20°C, pH 6,4-6,5)	Ej specificerat
Fördelningskoefficient: n-oktanol/vatten:	Ej tillämpligt	
Självantändningstemperatur:	270°C (19°C, 99,5kPa)	Ej specificerat
Sönderfallstemperatur:	Ej tillämplig	
Viskositet:	2,03548 cP (50°C)	Ej specificerat
Explosiva egenskaper:	Ej explosivt	
Oxiderande egenskaper:	Ej oxiderande	

9.2 Annan information

Ytspänning: 54,8 mN/m (21°C) (OECD 115)

10 STABILITET OCH REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet

Stabil under normala förhållanden beträffande användning och lagring.

10.2 Kemisk stabilitet

Stabil under normala förhållanden beträffande användning och lagring.

10.3 Risken för farliga reaktioner

Produkten kan självoxidera vid kontakt med luft och då skapa värme som kan ge spontan antändning i slutna utrymmen. Material såsom trasor, behållare och isolering indränkta med produkten kan självantända i slutna utrymmen.

10.4 Förhållanden som ska undvikas

Undvik överhettning, värme och antändningskällor.

10.5 Oförenliga material

Kan reagera häftigt med:

- oxiderande ämnen, starka mineralsyror, halogener (särskilt klor)
- Ca(OCl)₂, CrO₃, Cr(OCl)₃, SnCl₄
- hexakloromelamin och trikloromelamin

10.6 Farliga sönderdelningsprodukter

Vid kontakt med luft kan allergiframkallande oxidationsprodukter bildas. Vid kontakt med syra kan svavelföreningar bildas.

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

11 TOXIKOLOGISK INFORMATION

11.1 Information om de toxikologiska effekterna

a) Akut toxicitet

TOPP är klassificerat som akuttoxiskt (oral, dermal och inhalation), Kategori 4.

LD50 Oral: 4,6 ml/kg (råtta) (OECD 401)

LD50 Dermal: >2000 mg/kg bw (kanin) (OECD 402)

LD50 Inhalation: 13.7 mg/L (råtta) (OECD 403)

b) Frätande/irriterande på huden

Tillförlitliga hudirritationstester in vitro (EpiSkin) finns för tre av huvudkomponenterna i TOPP (α -pinen, β -pinen och δ -3-karen). I alla tre försöken visade resultaten på att testsubstanserna ska klassificeras som hudirriterande baserat på procent cellöverlevnad (<50 %). Studierna utfördes enligt lämpligt testprotokoll (ECVAM).

c) Allvarig ögonskada/ögonirritation

TOPP är klassificerat som irriterande för ögon (orsakar allvarlig ögonirritation).

d) Luftvägs- hudsensibilisering

TOPP är klassificerat som hudsensibiliserande enligt en metod som motsvarar OECD Guideline 406.

e) Mutagenitet i könsceller

TOPP bedöms inte vara mutagent enligt OECD Guideline 473.

f) Cancerogenitet

TOPP bedöms inte vara cancerframkallande.

g) Reproduktionstoxicitet

TOPP bedöms inte vara reproduktionstoxisk.

h) Specifik organotoxicitet- enstaka exponering

TOPP bedöms inte orsaka organskador vid enstaka exponering.

i) Specifik organotoxicitet-upprepad exponering

TOPP bedöms inte orsaka organskador genom lång eller upprepad exponering.

j) Fara vid aspiration

TOPP kan vara dödligt vid förtäring om ämnet kommer ner i luftvägarna.

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

12 EKOLOGISK INFORMATION

12.1 Toxicitet

TOPP är klassat som giftig för vattenlevande organismer med långtidseffekter.

LL50 (letal nivå) och EL50 är snarlika LC50 och EC50 men testar vattenfasen i ofullständiga blandningar. Tillförlitliga korttidsdata har bestämts genom tester med WAF (Water-Accommodated Fraction).

Akut toxicitet för fisk:

LL50, 96h, *Danio r.* (OECD 203): 29 mg/l

NOELR: 5 mg/L

Akut toxicitet för alger:

EL50, 72 h, *Desmodesmus s.* (OECD 201): 17,1 mg/l

NOELR : 5 mg/L

Akut toxicitet för kräftdjur:

EL50, 48 h, *Daphnia m.* (vattenloppa) (OECD 202): 6,8 mg/l

NOELR: 2,5 mg/l

12.2 Persistens och nedbrytbarhet

TOPP är lättnedbrytbart. En nedbrytbarhet på 72 % (mätt som procent av teoretiskt syrebehov, TOD) uppnåddes efter 28 dygn i en studie enligt OECD 301 F (manometrisk respirometer).

12.3 Bioackumuleringsförmåga

TOPP förväntas inte bioackumuleras.

12.4 Rörlighet i jord

Ingen information tillgänglig.

12.5 Resultat av PBT- och vPvB- bedömning

Produkten bedöms, utifrån tillgängliga data, inte innehålla PBT-ämnen (svårnedbrytbara, bioackumulerande och toxiska) eller vPvB-ämnen (mycket svårnedbrytbara och mycket bioackumulerande) enligt REACH (förordning (EG) nr 1907/2006) bilaga XIII.

12.6 Andra skadliga effekter

Inga kända.

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

13 AVFALLSHANTERING

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Produktrester, spill mm är farligt avfall. Avyttring, transport, lagring och hantering av avfallet skall ske i enlighet med Avfallsförordning (2011:927). Förorena inte mark eller vatten med avfall, kasta inte avfall i naturen.

Lämpliga avfallskoder:

13 07 03* - Andra bränslen (även blandningar)

14 TRANSPORT INFORMATION

14.1 UN-nummer: 1299

14.2 Officiell transportbenämning: TERPENTIN

14.3 Faroklass för transport:

Etikett: 3

ADR/RID Klass: 3

ADR/RID Klass Kod: F1

ADR / RID farlighetsnummer: 30

IMDG EmS: F-E, S-E

14.4 Förpackningsgrupp: III

14.5 Miljöfaror: Ej tillämplig

14.6 Särskilda skyddsåtgärder: Ej tillämplig

14.7 Bulktransport enligt bilaga II till MARPOL 73/78 och IBC-koden:

Vid bulktransport till sjöss: Produktnamn: *Turpentine*

Föroreningstyp: X

Fartygstyp: 2

15 GÄLLANDE FÖRESKRIFTER

15.1 Föreskrifter/lagstiftning om ämnet när det gäller säkerhet, hälsa och miljö

EU-förordningar:

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 (REACH).

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP).

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

Nationella bestämmelser:

Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om hygieniska gränsvärden, AFS 2011:18.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om kemiska arbetsmiljörisker, AFS 2011:19. Ändrad och omtryckt i AFS 2014:43, föreskrifter.

Avfallsförordning (2011:927).

15.2 Kemikaliesäkerhetsbedömning

En kemikaliesäkerhetsbedömning för detta ämne har genomförts. Relevanta exponeringsscenarioer bifogas som bilaga till detta säkerhetsdatablad.

16 ANNAN INFORMATION

Förkortningar

AFS: Arbetsmiljöverkets författningssamling

PBT: Långlivade, Bioackumulerande och Toxiska ämnen. PBT-ämne uppfyller kriterierna i del 1, bilaga XIII i Reach.

UVCB: Ämnen med okänd eller varierande sammansättning, komplexa reaktionsprodukter eller biologiskt material.

vPvB: Mycket långlivade och bioackumulerande ämnen. Ett vPvB-ämne uppfyller kriterierna i del 2, bilaga XIII i REACH.

Betydelse av fraser

Acute Tox. 4: Akut toxicitet, kategori 4

Asp. Tox. 1: Fara vid aspiration, kategori 1

Skin Sens. 1: Hudsensibilisering, Kategori 1

Flam. Liq. 2: Brandfarliga vätskor, kategori 2

Skin Irrit. 2: Hudirritation, kategori 2

Aquatic Chronic 2: Farligt för vattenmiljön, kategori kronisk 2

Eye Irrit. 2: Ögonirritation, kategori 2

H225: Mycket brandfarlig vätska och ånga

H302: Skadligt vid förtäring

H304: Kan vara dödligt vid förtäring om det kommer ner i luftvägarna

H312: Skadligt vid hudkontakt

H315: Irriterar huden

H317: Kan orsaka allergisk hudreaktion

H319: Orsakar allvarlig ögonirritation

H332: Skadligt vid inandning

H410: Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter

Viktiga litteraturreferenser

Information från REACH-registreringen av ämnet.

Klassificerings- och märkningsregistret.

Terpentin (TOPP)

Version: 6.0/Sv

Revisionsdatum: 2017-10-10

Ersätter: 2015-06-25

Tillverkarens noteringar

Detta säkerhetsdatablad har sammanställts av SunPine AB i Piteå med hjälp av de uppgifter som fanns tillgängliga för bolaget vid angiven tidpunkt. Informationen skall ses som vägledning för köpare av varor från SunPine AB och är avsedd att användas för hälso-, säkerhets- och miljöändamål. Informationen skall inte betraktas som en specifikation eller som en garanti för någon specifik egenskap hos produkten.

Dokumenthistorik

Version	Datum	Anmärkning
6	2017-10-10	Övergripande revision av samtliga avsnitt

Bilagor

Följande relevanta exponeringsscenarier (ES) som har tagits fram som en del i registreringsdossiern för Terpentin enligt REACH-förordningen (EG) bifogas:

ES 1: Tillverkning av terpentin

ES 2: Industriell användning – Användning i fraktionering

ES 3: Formulering – Formulering/blandning av bränsle i energiproduktion

ES 4: Industriell användning – Användning som bränsle i energiproduktion